

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

24–28. oktobar 2022.

Sektor za monetarne i devizne operacije
Odeljenje za devizne rezerve
Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Novembar 2022.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 28. 10. 2022.	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	3.901,06	3,95%	-15,13%
Dow Jones Industrial	SAD	32.861,80	5,72%	-8,03%
NASDAQ	SAD	11.102,45	2,24%	-28,13%
Dax 30	Nemačka	13.243,33	4,03%	-15,63%
CAC 40	Francuska	6.273,05	3,94%	-7,81%
FTSE 100	Velika Britanija	7.047,67	1,12%	-2,78%
NIKKEI 225	Japan	27.105,20	0,80%	-5,95%
Shanghai Composite*	Kina	2.915,93	-4,05%	-17,12%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

	Nivo prinosa	Promena u b.p.		
		1w	YoY	
Nemačka	2y	1,93%	-10,4	254,2
	10y	2,10%	-31,3	223,5
Francuska	2y	2,01%	-3,2	266,6
	10y	2,61%	-35,7	239,7
Španija	2y	2,12%	-18,2	270,1
	10y	3,14%	-38,6	262,8
Italija	2y	2,63%	-37,9	273,9
	10y	4,17%	-57,1	311,7
UK	2y	3,26%	-53,8	261,0
	10y	3,48%	-57,6	246,9
SAD	2y	4,46%	-1,9	396,7
	10y	4,02%	-20,4	243,6
Kanada	2y	3,84%	-32,7	283,6
	10y	3,23%	-38,1	156,2
Japan	2y	-0,05%	-4,4	5,1
	10y	0,24%	-0,9	15,5

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR			USD				
Kurs	Promena		Kurs	Promena			
	1w	YoY		1w	YoY		
EUR/USD	0,9939	1,02%	-14,89%	USD/EUR	1,0062	-0,99%	17,51%
EUR/GBP	0,8575	-1,86%	1,27%	USD/GBP	0,8628	-2,84%	18,99%
EUR/CHF	0,9905	0,71%	-7,03%	USD/CHF	0,9966	-0,29%	9,24%
EUR/JPY	146,81	1,35%	10,81%	USD/JPY	147,72	0,33%	30,21%
EUR/CAD	1,3539	0,68%	-6,17%	USD/CAD	1,3622	-0,32%	10,25%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	0,66%	-0,1	122,9	3,04%	2,0	299,0	2,19%	0,0	213,7	0,46%	2,2	116,9
1M	1,21%	22,5	176,4	3,74%	14,6	370,1	2,78%	9,3	258,2	0,44%	3,5	115,3
3M	1,64%	9,8	219,8	4,09%	2,8	404,1	3,20%	-6,1	289,3	0,05%	4,9	76,8
6M	2,03%	-7,3	256,7	4,43%	-6,0	437,2	3,76%	-14,1	325,0	-0,21%	4,4	51,3
12M	2,57%	-21,1	304,0	4,65%	-14,3	448,7	4,37%	-22,4	354,2	-0,45%	2,2	26,6

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T4 (u %)
Evropska centralna banka	1,50*	0,75	27. 10. 2022.	15. 12. 2022.	2,00
Federalne rezerve SAD	3,75–4,00	0,75	2. 11. 2022.	14. 12. 2022.	4,25–4,50
Banka Engleske	3,00	0,75	3. 11. 2022.	15. 12. 2022.	3,50
Banka Kanade	3,75	0,50	26. 10. 2022.	7. 12. 2022.	4,00
Narodna banka Švajcarske	0,50	0,75	22. 9. 2022.	15. 12. 2022.	1,00

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 1,25%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu, evro je ojačao za 1,02% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 0,9807 do 1,0094 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 0,9871 do 1,0076 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

Evro je ojačao prema dolaru drugu nedelju zaredom, ali je vrednost valutnog para, posebno u prvoj polovini nedelje, najviše bila pod uticajem globalnog slabljenja dolara usled rasta očekivanja kod tržišnih učesnika da će FED već u decembru usporiti tempo povećanja kamatnih stopa.

Slabljenju dolara u prvoj polovini nedelje doprinela je i objava niza makroekonomskih podataka koji ukazuju na usporavanje privrednog rasta SAD. Naime, podaci su pokazali da se kompozitni PMI indeks u SAD četvrti mesec zaredom nalazi u zoni kontrakcije i u oktobru je imao vrednost od 47,3, ispod očekivana 49,2 i vrednosti u septembru od 49,5. Pored toga, zabeležen je i pad optimizma kod potrošača u SAD, usled vrlo visoke inflacije i rasta kamatnih stopa. Nakon vrednosti od 107,8 u septembru, indeks poverenja potrošača smanjen je u oktobru na 102,5 (očekivano 105,9). U takvim okolnostima kurs EUR/USD se sredinom nedelje ponovo vratio iznad pariteta, prvi put od početka oktobra.

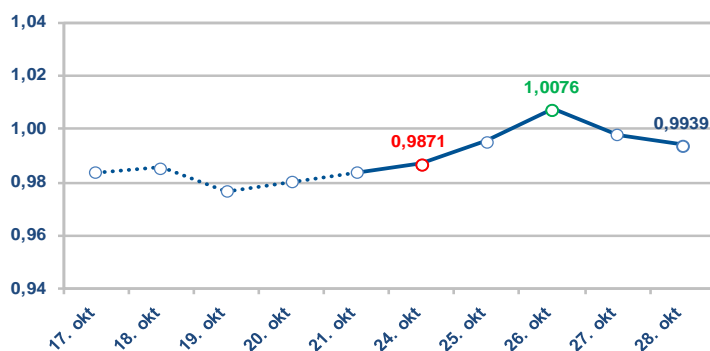
U izveštajnom periodu evro ojačao prema dolaru za 1,02%

Ipak, pažnja tržišnih učesnika ove nedelje bila je usmerena na redovni sastanak ECB-a i odluku o daljem zaoštavanju monetarne politike. U skladu sa očekivanjima, ECB je donela odluku o novom povećanju ključnih referentnih stopa za 75 b.p., „čime je učinjen značajan napredak u pravcu normalizacije monetarne politike“, kako se navodi u saopštenju. Nakon objavljivanja izveštaja sa sastanka, a posebno tokom konferencije predsednice ECB-a Lagard, evro je oslabio prema dolaru, jer tržišni učesnici sada očekuju da naredna povećanja kamatnih stopa budu manja.

Evro je uglavnom nastavio da slabi do kraja nedelje, dok je, s druge strane, dolar ponovo dobio na zamahu nakon objave podataka da je, nakon pada u prethodna dva tromesečja, stopa rasta BDP-a u SAD u trećem tromesečju ove godine iznosila 2,6% (u odnosu na prethodno tromesečje, očekivan rast od 2,4%). Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD (*Initial jobless claims*) je u nedelji zaključno s 22. oktobrom povećan na 217 hiljada (očekivan rast od 220 hiljada) sa 214 hiljada u prethodnoj nedelji, ali se i dalje nalazi na veoma niskom nivou.

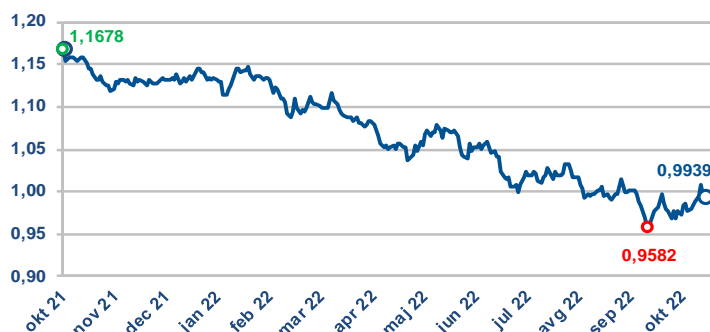
Evro je nakratko blago ojačao, nakon što je poslednjeg dana ove nedelje objavljen iznenađujući podatak da je Nemačka uspeła da izbegne recesiju. Iako je prognozirani pad od -0,2%, BDP u Nemačkoj je u trećem tromesečju povećan za 0,3%, dok je rast u odnosu na isto tromesečje prethodne godine iznosio 1,2% (očekivano 0,7%).

1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

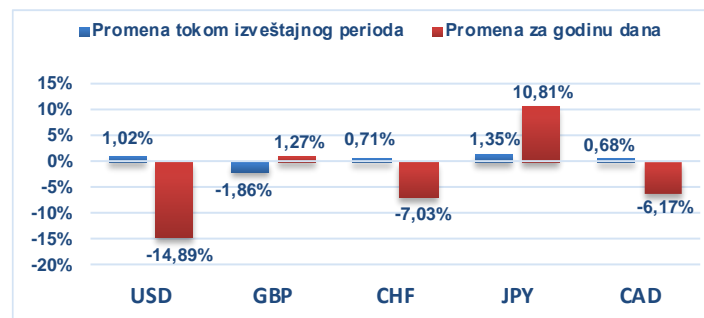
Izvor: Bloomberg.

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

Izvor: Bloomberg.

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Izvor: Bloomberg.

Međutim, dolar je nastavio da jača do kraja dana, ali nije uspeo da nadoknadi gubitke zabeležene u prvoj polovini nedelje. Konačni oktobarski indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena povećan je na 59,9, nešto iznad očekivanja (59,6) i preliminarne procene (59,8).

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 0,9939 američkih dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda, prinosi državnih obveznica SAD opali su kod instrumenata ročnosti tri i više godina, dok kod HoV kraćeg roka dospeća nisu zabeležene značajnije promene. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 2 b.p. (na 4,46%), dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 20 b.p. (na 4,02%), pa se kriva dodatno invertovala na ovom segmentu.

Ekonomski podaci u SAD lošiji od očekivanja podstakli su spekulacije da bi FED, nakon još jednog povećanja stope početkom novembra u većem obimu (očekivano 75 b.p.), mogao da raspravlja o usporavanju tempa rasta kamatnih stopa već od decembra, što je dovelo da znatnijeg pada prinosa kod HoV dužeg roka dospeća.

Kompozitni PMI indeks u SAD, prema preliminarnoj proceni za oktobar, imao je vrednost od 47,3, što je daleko ispod očekivanja (49,2) i vrednosti u septembru (49,5) i nalazi se četvrti mesec zaredom u zoni kontrakcije, tj. ispod granice od 50 poena. Komponenta koja se odnosi na dominantni uslužni sektor pala je na čak 46,6 (sa 49,3 u septembru), dok je komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor smanjena na 49,9 sa 52,0 iz prošlog meseca. Izveštaj ukazuje na povećani rizik kontrakcije BDP-a u četvrtom tromesečju, uz uporno visoke inflacione pritiske. S druge strane, vidljivi su jasni znaci smanjenja tražnje usled znatnog rasta cena i viših kamatnih stopa, što će usporiti ukupnu inflaciju. Izveštaj ukazuje i na smanjenje zaposlenosti sa 52,5 u septembru na 49,8, što je najniži nivo od juna 2020. godine.

Indeks poverenja potrošača u SAD u oktobru je smanjen na 102,5 (očekivano 105,9), sa 107,8 u septembru (revidirano sa 108,0), ukazujući na pad optimizma kod potrošača u SAD usled vrlo visoke inflacije i povećanih kamatnih stopa. Komponenta procene trenutne situacije smanjena je na 138,9 (sa 150,2), dok je komponenta očekivanja smanjena na 78,1 (sa 79,5) i dalje se nalazi ispod vrednosti od 80, što predstavlja nivo koji se povezuje s recesijom u narednih šest meseci.

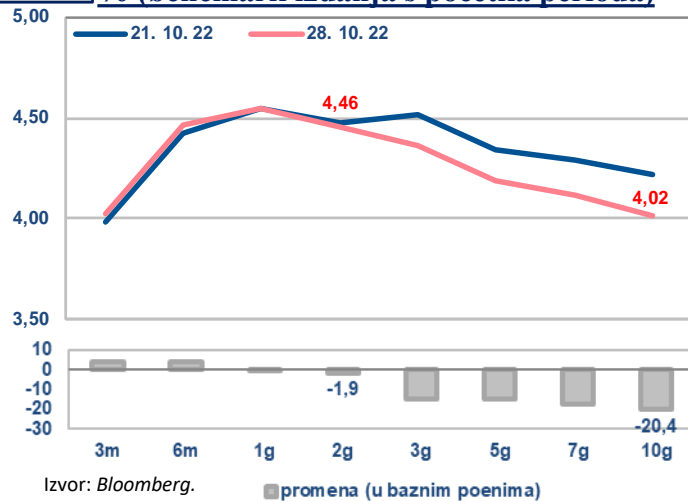
Podaci u SAD ukazuju na povećani rizik od recesije u narednom periodu, usled čega se spekulira o zaokretu u monetarnoj politici

Prema preliminarnim podacima, stopa rasta BDP-a u SAD u trećem tromesečju ove godine iznosila je 2,6% u odnosu na prethodno tromesečje, anualizovano, a očekivan je rast od 2,4%, nakon pada u prethodna dva tromesečja (-0,6% u T2 i -1,6% u T1). Rast BDP-a je najvećim delom bio posledica rasta neto izvoza, ali i delimično otpornih potrošača i preduzeća, iako inflacija i više kamatne stope čine rast ranjivim u narednim mesecima.

Stopa rasta PCE deflatora u SAD u septembru je iznosila 0,3% u odnosu na prethodni mesec, što je u skladu sa očekivanjima, dok je u odnosu na isti mesec prethodne godine iznosila 6,2%, nešto ispod očekivanja (6,3%), a oba rasta u skladu su s rastom u avgustu. Bazni PCE indeks, koji predstavlja pokazatelj inflacije kome FED pridaje naročitu važnost, u septembru je povećan za 0,5%, koliko su iznosila i očekivanja i rast u prethodnom mesecu (revidirano sa 0,6%), dok je u odnosu na isti mesec prethodne godine rast iznosio 5,1%, nešto ispod očekivanja (5,2%), nakon rasta od 4,9% na kraju prethodnog meseca. Podaci pokazuju da su inflatorni pritisci u SAD u septembru nastavili da rastu i da su bili rasprostranjeni.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.10

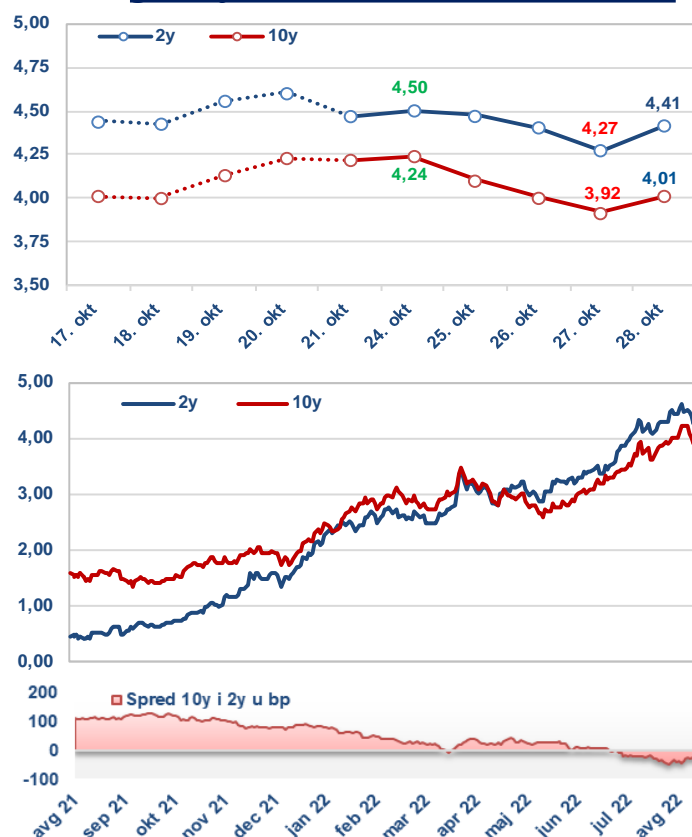
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
PMI kompozitni indeks, preliminarno	Okt.	49,2	47,3	49,5
Stopa rasta BDP-a, anualizovano, T/T, preliminarno	T3	2,4%	2,6%	-0,6%
Stopa rasta PCE deflatora, G/G	Sep.	6,3%	6,2%	6,2%

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica smanjeni su duž cele krive prinosa (osim na najkraćem delu). Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 10 b.p., na 1,93%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 31 b.p., na 2,10%. Prinosi su opali usled očekivanja potencijalnog usporavanja tempa zatezanja monetarne politike ECB-a.

Na sastanku ECB-a doneta je odluka o novom povećanju kamatnih stopa za 75 b.p., čime su stope kumulativno povećane za 200 b.p. od jula, kada je započet ciklus povećanja. Kamatne stope na glavne operacije refinansiranja, na kreditne i na depozitne olakšice, povećane su za 75 b.p. i iznose 2,00%, 2,25% i 1,50%, respektivno. ECB očekuje dalja povećanja kamatnih stopa u narednom periodu, a odluke će zavisiti od narednih ekonomskih podataka i donosiće se od sastanka do sastanka. Sredstva od dospeća instrumenata kupljenih u okviru programa APP, kao i do sada, biće reinvestirana u dužem periodu nakon početka povećanja kamatnih stopa. HoV u okviru programa PEPP reinvestiraće se najmanje do kraja 2024. ECB je donela odluku o promeni uslova finansiranja u okviru programa TLTRO 3. Od 23. novembra ove godine do isteka kredita ili njegove prevremene otplate, poslovne banke će plaćati prosečnu kamatnu stopu ECB-a tokom tog perioda (a ne tokom celog perioda kredita, čime je izuzet period nižih stopa), dok će bankama biti ponuđeni dodatni datumi za prevremenu otplatu kredita. ECB će takođe na iznos obavezne rezerve od sada plaćati stopu na depozitne olakšice, umesto stope na glavne operacije refinansiranja.

Na sastanku ECB-a doneta odluka o novom povećanju kamatnih stopa za 75 baznih poena

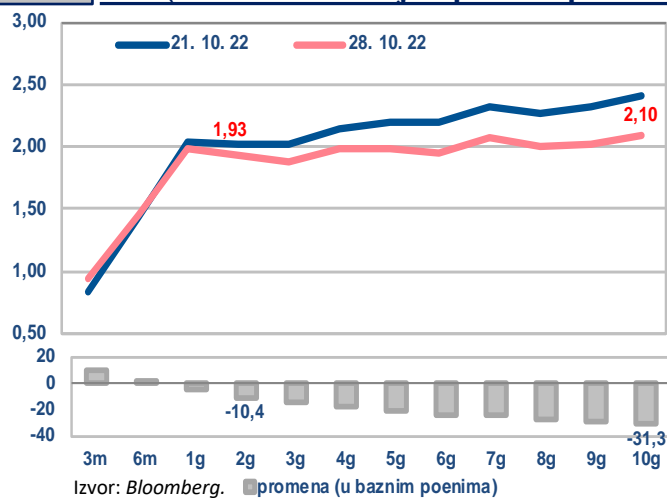
Kompozitni PMI indeks za zonu evra u oktobru je dodatno smanjen na 47,1 (sa 48,1), što je najniži nivo u poslednja 23 meseca. Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor smanjena je na 48,2 (sa 48,8), što je najniži nivo u poslednjih 20 meseci, dok je PMI indeks proizvodnog sektora smanjen na 46,6 (sa 48,4), što je najniža vrednost u poslednjih 29 meseci. Podaci ukazuju na to da je ekonomija zone evra zabeležila strmiji pad na početku četvrtog tromesečja, a stopa pada je bila najbrža od aprila 2013. godine, izuzimajući period izolacije zbog pandemije.

Prema preliminarnoj proceni, BDP u Nemačkoj u trećem tromesečju povećan je za 0,3%, znatno iznad očekivanja (-0,2%), dok je rast u odnosu na isto tromesečje prethodne godine iznosio 1,2% (očekivano 0,7%). Rast BDP-a posledica je pre svega rasta privatne potrošnje, posebno u sektoru usluga. Ipak, u narednom periodu očekuje se znatnije usporavanje potrošnje kao posledica veoma visoke inflacije i pada kupovne moći stanovništva. Očekuje se i da kompanije zbog rasta neizvesnosti i pada profita smanje investicije.

Prema preliminarnim podacima, stopa inflacije u Nemačkoj (harmonizovano sa EU) povećana je sa 10,9% u septembru na 11,6% u oktobru u odnosu na isti mesec prethodne godine, iznad očekivanja (10,9%), dok je mesečni rast cena iznosio 1,1%, iznad očekivanja (0,5%), nakon rasta od 2,2% u prethodnom mesecu. Rast cena je intenziviran kod gotovo svih grupa roba.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

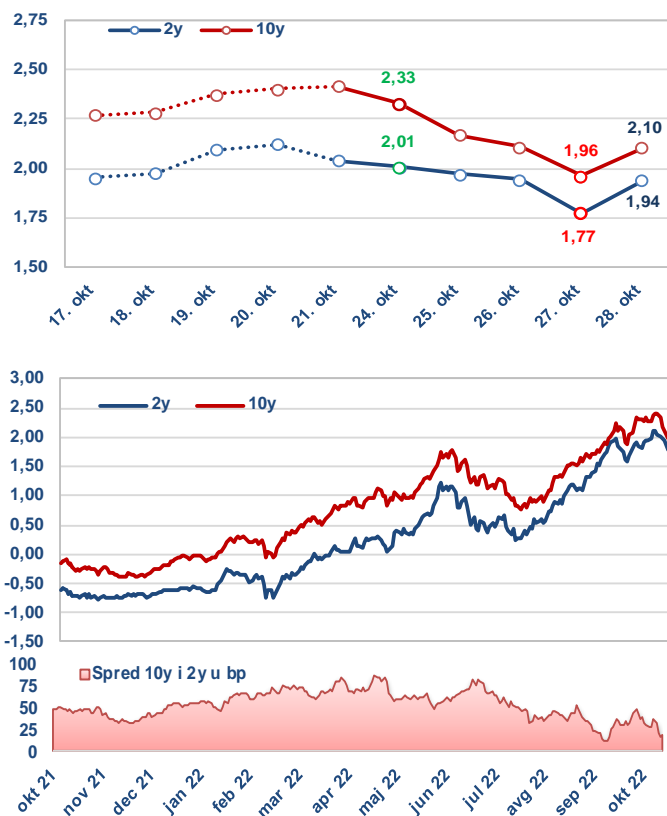
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa inflacije (EU harmonizovano), G/G, Nemačka, preliminarno	Okt.	10,9%	11,6%	10,9%
Stopa rasta BDP-a, T/T, Nemačka, preliminarno	T3	-0,2%	0,3%	0,1%
Kompozitni PMI indeks, zona evra, preliminarno	Okt.	47,6	47,1	48,1

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

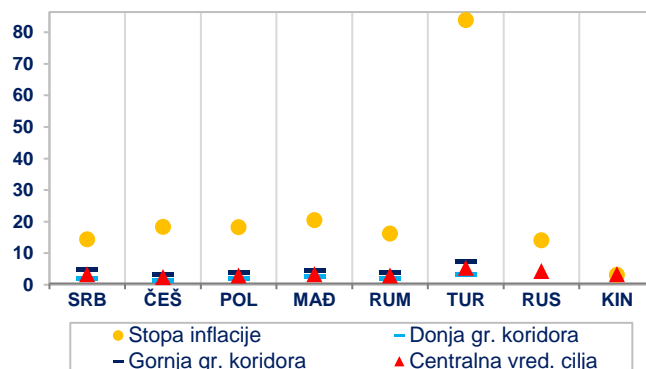
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T4, %)*
Srbija (NBS)	4,00	0,50	6. 10. 2022.	10. 11. 2022.	4,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22. 6. 2022.	3. 11. 2022.	7,05
Poljska (NBP)	6,75	0,25	7. 9. 2022.	9. 11. 2022.	7,15
Mađarska (MNB)	13,00	1,25	27. 9. 2022.	22. 11. 2022.	13,00
Rumunija (NBR)	6,25	0,75	5. 10. 2022.	8. 11. 2022.	6,60
Turska (CBRT)	10,50	-1,50	20. 10. 2022.	24. 11. 2022.	9,05
Rusija (CBR)	7,50	-0,50	16. 9. 2022.	16. 12. 2022.	7,35
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23. 10. 2015.	n/a	4,30

Izvor: Bloomberg / *T4 2022. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajtovi centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

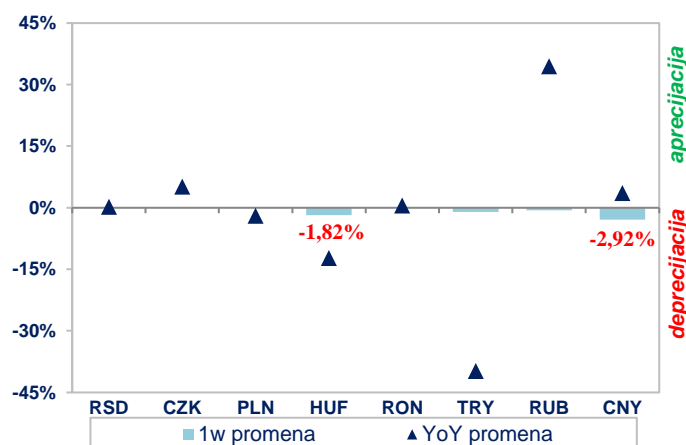
Centralna banka Mađarske je na sastanku 25. oktobra zadržala referentnu kamatnu stopu na nepromenjenom nivou od 13,00%, što je u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika. Takođe, na nepromenjenom nivou su ostale i stopa na depozitne i kreditne olakšice (12,50% i 25,00%, respektivno). Ova odluka dolazi nakon što je na vanrednom sastanku održanom 14. oktobra Banka donela nove mere u smeru pooštavanja monetarnih uslova, među kojima su i jednodnevni tenderi kojima se povlači likvidnost po stopi od 18% koja je 500 b.p. iznad referentne stope, što ovu stopu čini efektivnom kamatnom stopom ove centralne banke. U saopštenju se navodi da će Banka nastaviti da koristi nove instrumente monetarne politike radi vraćanja inflacije na ciljani nivo (3% YoY, u septembru stopa inflacije je iznosila 20,1% YoY) dokle god je to opravdano. Viceguverner Barnabas Virag istakao je da je potrebno da se znatno poboljša sentiment rizika (risk sentiment) kako bi započeli s postepenim smanjenjem razlike između stope na jednodnevne tendere i referentne kamatne stope. Takođe, odluka je u skladu sa saopštenjem s prethodnog sastanka, na kome je najavljen kraj pooštavanja monetarne politike povećanjem referentne stope.

Centralna banka Rusije je na sastanku 28. oktobra zadržala referentnu kamatnu stopu na nepromenjenom nivou od 7,50% nakon šest uzastopnih smanjenja referentne kamatne stope ove godine, što je u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika. Stopa inflacije u Rusiji smanjena je u oktobru i iznosila je 12,9% YoY (-0,6 p.p. u odnosu na podatke iz septembra), dok je industrijska proizvodnja u septembru pala za 3,1% YoY.

Centralna banka Turske je revidirala naviše prognozu stope inflacije za kraj godine na 65,2% YoY (julska prognoza je iznosila 60,4% YoY), što je u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika, ali i dalje ispod očekivanja analitičara, koji prognoziraju da će stopa inflacije na kraju godine iznositi 75% YoY. Stopa inflacija je u Turskoj u septembru iznosila 83,45% YoY, što je najviši nivo u protekle 24 godine. Banka očekuje da će se uskoro smanjiti stopa inflacije i za kraj naredne godine predviđaju je na nivou od 22,3% YoY (prethodno očekivano 19,2% YoY), što je za 6,7 p.p. niže od očekivanja tržišnih učesnika.

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (približna ročnost: deset godina)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	8,100	13,0	405,0
Češka (2032)	5,747	-37,8	316,7
Poljska (2032)	8,108	-60,0	525,9
Mađarska (2032)	10,132	-46,8	619,6
Rumunija (2032)	9,198	-40,7	440,4
Turska (2031)	11,250	75,0	-783,0
Rusija (2031)	15,985*	616,5	925,5
Kina (2032)	2,673	-6,0	-29,1

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters) i Srbiju (podaci iz sekundarnog trgovanja).

* Podatak od 25. 2. 2022. (poslednji raspoloživi podatak pre zabrane trgovanja državnim HoV Rusije).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda, cena zlata je smanjena za 0,53% i kretala se u rasponu od 1.642,78 do 1.666,67 dolara po unci (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

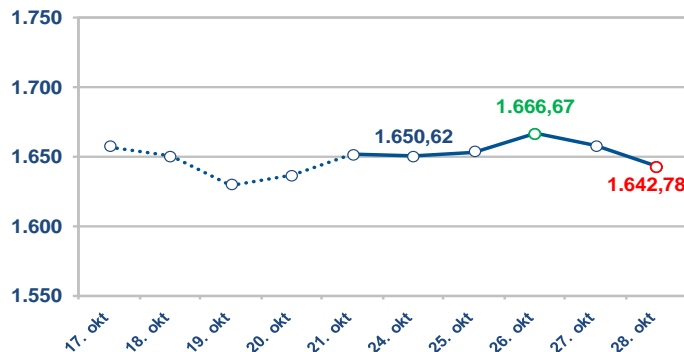
Na pad cene zlata uticali su: pooštavanje monetarnih politika centralnih banaka širom sveta zbog inflacije; saopštenje MMF-a da bi trebalo da centralne banke nastave s povećanjem kamatnih stopa u borbi protiv inflacije sve dok ne dostignu „neutralan” nivo, uz očekivanje MMF-a da će efekti tih akcija biti vidljivi do 2024. godine; povećana ponuda zlata na tržištu nakon saopštenja centralne banke Rusije da trenutno ne vidi potrebu za povećanjem zlata u svojim rezervama, odbacujući time zahteve rudara da se poveća državni otkup proizvedenog zlata usled sankcija Zapada.

Cena zlata smanjena za 0,53% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.642,78 dolara po unci

Na ograničenje daljeg pada cene zlata uticali su: pad vrednosti dolara; lošiji ekonomski podaci u SAD od očekivanih; procene investitora da bi FED mogao usporiti s politikom daljeg agresivnog povećanja nivoa kamatnih stopa; podaci o rastu uvoza bakra u Kinu za više od 25% u odnosu na 2021, kao i povećanje tražnje za zlatnim polugama, kovanicama i nakitom u Aziji, gde kupci obično koriste prednost niskih cena.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda, cena nafte tipa brent porasla je za 3,61% i kretala se u rasponu od 91,90 do 95,30 dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

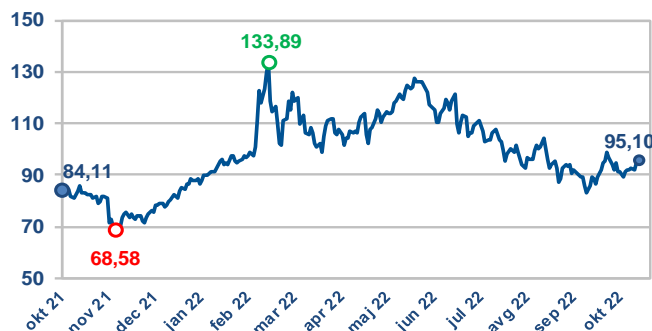
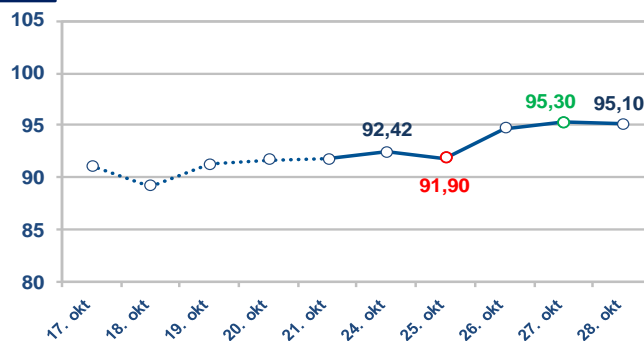
Na rast cene nafte uticali su: neizvesnost oko snabdevanja; očekivanja da će novi paket sankcija EU na uvoz ruskog goriva od decembra dodatno pogoršati stanje na tržištu; saopštenje Međunarodne agencije za energiju (IAE) da će, uprkos najavama od strane G7 da se ograniči cena ruske nafte, svetu i dalje biti potrebna ta nafta zbog rata u Ukrajini, nedovoljnih isporuka gasa u EU i potencijalnog oporavka tražnje Kine za gorivom; podaci o rekordnom povećanju izvoza nafte iz SAD, kao optimizam i znak da zabrinutost zbog recesije jenjava; slabljenje vrednosti dolara, kao i smanjenje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

Cena nafte porasla za 3,61% i na kraju posmatranog perioda iznosila 95,10 dolara po barelu

Na ograničenje daljeg rasta cene nafte uticali su: vest da Rusija može pristupiti dovoljnom broju tankera za otpremanje većeg dela svoje nafte ka kupcima širom sveta i da je spremna da u velikoj meri zaobide nova ograničenja cene nafte početkom decembra; očekivanja da će SAD pustiti dodatnu količinu nafte iz svojih rezervi; carinski podaci Kine o smanjenju uvoza nafte u septembru, kao i vest da Kina proširuje ograničenja svoje oštre politike nulte tolerancije u borbi protiv virusa korona.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.